

**YOSHLARNI HARBIY-VATANPARVARLIK RUHIDA TARBİYALASH ISHLARI
SAMARADORLIGINI OSHIRISH CHORA-TADBIRLARI**

Komilov Ulugʻbek Isrojidinovich

Ichki ishlar vazirligi

2-Toshkent akademik litseyi oʻqituvchisi

Annotatsiya: Bugungi kunda maktablarda vatanparvarlik tarbiyasi borasida katta ishlar amalga oshirilmoqda. Maslahatchining vazifalaridan biri talabalarni vatanparvarlik tarbiyasini amalga oshirishdir.

Vatanparvarlik tarbiyasi tizimining yemirilishi taʼlim tizimiga ham taʼsir qildi. Bir qator tarixiy faktlar buzib koʻrsatilgan. Adabiyot oʻqitish sohasida vatanparvarlik ruhidagi ayrim asarlar dasturdan chiqarildi.

Vatanparvarlik tarbiya jarayonining tashqi sharoitlarini hisobga olish kerak. Vatanparvarlikni tarbiyalash faqat ijobiy misollarda mumkin.

Vatanparvarlik tarbiyasi muammosi farovonlik davlati gʻoyasini yanada mustahkamlash bilan bogʻliq boʻlib, uning vazifasi aholining barcha qatlamlarini ijtimoiy himoya qilishdir. Shunday qilib, umuman olganda, mamlakat taraqqiyotining hozirgi bosqichida vatanparvarlik tarbiyasi muammosi nafaqat pedagogik muammo, balki davlat siyosatining muammosi boʻlib, uni hal qilishga har tomonlama yondashish zarur.

Kalit soʻzlar:*Fuqarolik jamiyati, demokratiya, vijdon erkinligi, vatanparvarlik ruhi, ijtimoiy ong.*

Annotation: *Today, great work is being done in schools in the field of patriotic education. One of the tasks of the counselor is to educate students in patriotism.*

The destruction of the system of patriotic education also affected the education system. A number of historical facts have been distorted. In the field of literature education, some patriotic works were excluded from the program.

It is necessary to take into account the external conditions of the process of patriotic education. Education of patriotism is possible only through positive examples.

The problem of patriotic education is related to the further strengthening of the idea of the welfare state, whose task is social protection of all layers of the population. Thus, in general, at the current stage of the country's development, the problem of patriotic education is not only a pedagogical problem, but also a problem of state policy, which requires a comprehensive approach to its solution.

Key words: *Civil society, democracy, freedom of conscience, patriotic spirit, social consciousness.*

KIRISH

Yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash muammosi hamma zamon va har qanday davlat uchun dolzarbdir.

San'at va adabiyot vatanparvarlik tarbiyasiga ustuvor ahamiyat beradi.

Bu, avvalo, vatanga muhabbatdir. Lekin, bu haqda bahs yuritar ekanmiz, millatchilik, shovinizm, natsizm kabi tushunchalarga ham duch kelamiz. Ulardan farqli o'laroq, vatanparvarlik boshqa xalqlarga nisbatan bag'rikenglik bilan munosabatda bo'lishni nazarda tutadi. Millatchilik esa o'z xalqini boshqalarga qarama-qarshi qo'yadi.

Fuqarolik-vatanparvarlik tarbiyasining maqsadi maktab o'quvchilarining muhim axloqiy-psixologik fazilatlarini va munosabatlarini shakllantirish, ularning jamiyatning turli sohalarida, ayniqsa fuqarolik tamoyillari asosida Vatanni qurolli himoya qilishda faol namoyon bo'lishga tayyorligi uchun sharoit yaratishdir. vatanparvarlik esa eng muhim ma'naviy-axloqiy va ijtimoiy qadriyatlaridir.

Ta'lim tizimini rivojlantirishning hozirgi bosqichida bolalarga vatanparvarlik tarbiyasini amalga oshirishda bolalar uchun ta'lim muassasalarining faoliyati alohida ma'no kasb etmoqda, chunki bu erda bolalarga shaxsan muhim va ijtimoiy hayotning faol ishtirokchisi bo'lish imkoniyati beriladi. ijtimoiy faol faoliyat, bu, aslida, bolalarda vatanparvarlik fazilatlarini shakllantirishga yordam beradi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Fuqarolik-vatanparvarlik tarbiyasi fuqarolarni vatanparvarlik tarbiyasining asosiy tarkibiy qismidir. Vatanga xizmat qilish fuqarolik majburiyatiga qo'shimcha ravishda, yana bir holat mavjud: O'zbekiston tarixi ko'pincha madaniyat, jamoat va davlat tuzilmalarining tinch rivojlanish tarixi emas, balki uo'zbekhlar va qurolli to'qnashuvlar tarixidir. Shu bilan birga, vatanparvarlik tarbiyasi mazmunining asosini yosh avlodda eng muhim ma'naviy-axloqiy fazilatlar – Vatanga muhabbat, qonun va tartibni hurmat qilish, konstitutsiyaviy burch va burchni bajarish uchun mas'uliyatni shakllantirish va rivojlantirish tashkil etadi. Vatanni himoya qilish.

Davlat ta'lim muassasalarida o'smirlarni fuqarolik-vatanparvarlik tarbiyasi tarkibiga quyidagilar kiradi:

shakllantirish bilan bog'liq tarbiyaviy vazifalar majmuasi: vatanparvar bo'lish zaruriyati; vatanparvarlik dunyoqarashi va vatanparvarlik tuyg'ulari; O'zbekiston Qurolli Kuchlari va ularning jangovar an'alariga hurmat, harbiy ishlarni o'rganishga qiziqish; Vatanning qurolli mudofaasini va uning milliy manfaatlarini ta'minlash bo'yicha vazifalarni bajarishda zarur bo'lgan axloqiy-psixologik fazilatlar; harbiy ishlarning asoslarini bilish va ularni amaliyotda qo'llash qobiliyati; o'smirlarning zarur jismoniy fazilatlarini;

Psixologiya-pedagogika fanining talablarini inobatga olgan holda amalga oshiriladigan hamda o'quvchilarning qo'yilgan ta'lim maqsadlariga muvofiq shakllanishi va rivojlanishini ta'minlovchi ta'lim sub'ektlarining pedagogik faoliyati;

o'smirlarning o'z-o'zini takomillashtirish bo'yicha nazorat qilinadigan faoliyati, fuqaroning ongli idealiga muvofiq amalga oshiriladigan, Vatanni qurolli himoya qilish va uning milliy manfaatlarini ta'minlash bo'yicha vazifalarni bajarishga tayyor.

Vatanparvarlik tarbiyasi davlat organlari, jamoat birlashmalari va tashkilotlari, ta'lim muassasalarining bolalar va o'smirlarda yuksak vatanparvarlik ongini shakllantirish bo'yicha ko'p qirrali, tizimli, maqsadli va kelishilgan faoliyatidir.

Shu bilan birga, bolalar va yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash bo'yicha ishlarni samarali tashkil etishga to'sqinlik qilayotgan qator muammolar mavjud, xususan: fuqarolik-vatanparvarlik tarbiyasiga oid qonunchilik bazasining mukammal emasligi; ta'lim muassasalari, harbiy-vatanparvarlik klublari va birlashmalarining saqlanib qolgan moddiy-texnika bazasini yetarli darajada jihozlash va tijoratlashtirish; bolalar va yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash, ularni harbiy xizmatga tayyorlashga ommaviy axborot vositalarining qiziqishi yo'qligi; davlat harbiy-vatanparvarlik klublari va birlashmalarida, vatanparvarlik tarbiyasi masalalari bilan shug'ullanuvchi ta'lim muassasalarida yuqori malakali kadrlar sonining kamligi; o'quv jarayonining dasturiy va uslubiy ta'minoti yetarli emasligi; vazirliklarning manfaatdor tuzilmalari faoliyatini muvofiqlashtirish tizimining mavjud emasligi;

O'z tabiatiga ko'ra vatanparvarlik jamoaviy ijtimoiy bilan chambarchas bog'liq

Vatanparvarlikning bevosita konseptual asosi "jamoaviy o'ziga xoslik" tushunchasi bilan bog'liq bo'lib, u insonning o'zini o'rab turgan olam bilan ma'naviy aloqasining turli shakllarini aks ettiradi va bugungi o'zgaruvchan dunyoda muhim rol o'ynaydi. Bu konseptual yondashuvlar fuqarolarning vatanparvarlik tuyg'usini yuksaltirish uchun ham ijtimoiy-iqtisodiy shart-sharoitlarni yaratishni ham, eng muhim yo'nalishlardan biri sifatida qaralayotgan vatanparvarlik tarbiyasi masalalarini ham hisobga oladigan davlat taraqqiyot siyosatiga umuman mos keladi.

Tarixni qayta yozishga urinishlar kuchayib borayotgan zamonaviy sharoitda, askarlar yodgorliklari bilan kurash olib borilayotgan bir paytda, bizning o'sha uo'zbekh haqidagi haqiqatni himoya qilish, xalqimizning misli ko'rilmagan jasorati xotirasini saqlash va asrab-avaylash. uni kelajak avlodlarga yetkazish kanallari – bularning barchasi jamiyatimizga o'zini tashqi buzg'unchi ta'sirlardan himoya qilish imkonini beruvchi o'zligimizning eng qimmatli daqiqalaridir.

Hozirgi vaqtda vatanparvarlik tarbiyasiga innovatsion yondashuvlarni izlash va rivojlantirish, ularning amalga oshirilishi yosh avlod bilan ushbu faoliyatni tashkil etishda sifat jihatidan yangi yondashuvlarni yaratishga yordam beradi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Bizning jamiyatimiz tomonidan an'anaviy o'zbek vatanparvarlik ongining asta-sekin yo'qolishi tobora aniq bo'lib bormoqda.

Shuni ham ta'kidlash kerakki, vatanparvarlikni shakllantirish nuqtai nazaridan o'zbek madaniyati, san'ati va ta'limining ta'lim salohiyati keskin kamaydi. Ayrim joylarda esa vatanparvarlik millatchilikka aylana boshladi, so'nggi paytlarda jamiyatimizda millatchilik tuyg'ulari sezilarli darajada oshdi.

Shuningdek, ko'pmillatli davlatimizda yoshlar o'rtasida internatsionalizm mohiyatini anglashning asl ma'nosi sezilarli darajada yo'qolib ketgani, aksincha,

moddiy qadriyatlarning ma'naviy qadriyatlardan ustunligi singdirilayotgani, jamiyatda insonparvarlik tuyg'usini rivojlantirish uchun zarur shart-sharoit yaratilayotgani ham ko'rinib turibdi. aniq belgilangan fuqarolik pozitsiyasiga ega yuksak axloqiy, ijtimoiy faol shaxsni shakllantirish hamma joyda ham yaratilmagan.

Ushbu strategik vazifani hal etishning zamonaviy variantlaridan biri bu yoshlarni fuqarolar tinchligini saqlash, millatlararo va konfessiyalararo nizolar, etnik ekstremizmning oldini olish jarayonlariga jalb etishga qaratilgan harbiy-vatanparvarlik yo'nalishidagi bolalarni qo'shimcha ta'lim dasturidir. terrorizm mafkurasiga qarshi kurashish, harbiy xizmatga tayyorlash va hokazo. P.

Qo'shimcha ta'limda fuqarolik va vatanparvarlik tarbiyasining yo'llaridan biri tadqiqot faoliyatini tashkil etishdir. Uni tashkil qilish motivi har qanday bo'lishi mumkin: inson hayotidan qiziqarli fakt, eshitilgan voqea, ba'zan bitta ibora, muhim unutilmas sanalar, oilaviy albomlar, arxivlar.

O'quv jarayonida AKTdan foydalanish harbiy-vatanparvarlik dasturlarini amalga oshirishni optimallashtiradi: bir tomondan, bu o'qituvchiga tarqatma materiallarni yangilash, bilim testlarini tuzish, birlamchi manbalarni ko'paytirish va ulardan foydalanish imkonini beradi, boshqa tomondan, bu shunchaki tayyor materialni qabul qilmaydigan, balki ijodiy izlanishda bo'lgan, takomillashtirilgan, rivojlangan, hayotga faol tayyorlangan talabalarni faollashtirish.

O'qituvchi zamonaviy talablarga javob berishi kerak: bilimli mutaxassis, ijodkor shaxs bo'lishi, ta'limning yangi tendensiyalaridan xabardor bo'lishi va hayotga tatbiq etishi, o'z kasbiy faoliyatida yuksak natijalarga erishishi kerak. Shu munosabat bilan qo'shimcha ta'lim o'qituvchilariga pedagogik faoliyatni muvaffaqiyatli amalga oshirish imkonini beradigan shaxsiy va kasbiy fazilatlar majmui sifatida uning pedagogik madaniyatini oshirish dolzarb vazifadir. Ushbu toifadagi o'qituvchilarning kasbiy faoliyatining o'ziga xosligi, shu jumladan uning amaliyotga yo'naltirilganligi, malaka oshirish jarayonini tashkil etish va mazmuniga alohida yondashuvni talab qiladi.

Turli xil muammolarni hal qilish O'zbekiston Respublikasining milliy xavfsizligini mustahkamlashga qaratilgan izchil va maqsadli davlat siyosatiga asoslanadi; mamlakatning barqaror va izchil rivojlanishini ta'minlash; individualistik me'yorlarni, o'zbekiston fuqarosiga begona harakatlar va xatti-harakatlarning stereotiplarini engish; 21-asr avlodlari uchun mahalliy ijtimoiy-madaniy ko'rsatmalarning ahamiyatini oshirish.

Xalqaro terrorizmga qarshi kurash sharoitida fuqarolarning vatanparvarlik tarbiyasi O'zbekistonning milliy manfaatlari bilan belgilanishi va fuqarolarning uning xavfsizligini tashqi va ichki tahdidlardan ta'minlashda faol ishtirokini ta'minlashi kerak.

Ta'lim va ta'lim sohasidagi milliy xavfsizlik muamm

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. E. A. Baronenko, Yu. A. Raisvix, A. S. Baronenko “Zamonaviy sharoitda yoshlarni vatanparvarlik tarbiyasi muammolari”. Janubiy Ural davlat gumanitar pedagogika universiteti axborotnomasi, № 7, 2020 yil

2. Vorontsov S. A., Ponedelkov A. V. O'zbek yoshlarining 1941-1945 yillardagi Ulug' Vatan uo'zbekhiga munosabati haqida. // Quvvat. 2020. 28-jild. № 3.

3. Fuqarolik, vatanparvarlik, millatlararo muloqot madaniyati, o'zbek rivojlanish yo'li//Maktab o'quvchilarini tarbiyalash. - 2002. -№7.

4. Vyrshchikov A.N., Kusmartsev M.B., Lutovinov V.I. Yoshlarni harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi. - Volgograd, 2008 yil.